

Aardkundige waarden

1. Omschrijving

Belangrijke natuurlijke variatie van geologie, landschapsvormen, bodemeigenschappen en/ of –processen. Deze locaties, gebieden of fenomenen kunnen door de overheid worden beschermd. De waarde hangt onder andere af van de zeldzaamheid en reproduceerbaarheid.

Bestuurlijke schaal: Lokaal – Internationaal; Fysieke schaal: Lokaal - Regionaal

2. Valkuilen en Kansen

Kans: Ruimtelijk ontwikkelen met behoud van de aardkundige waarden heeft betekenis voor het duurzaam omgaan met de bodem. Het is winst voor de kwaliteit van de dagelijkse leefomgeving en de ecologische, historische en esthetische kwaliteiten en waarden.

Kans: Behoud van mogelijkheden voor wetenschappelijk onderzoek, educatie over de ontstaansgeschiedenis van bodems, processen, landvormen e.a., recreatief en toeristisch interessante locaties en landschappen, ecologische waarden, de samenhang van het fenomeen met cultuurhistorische waarden en het watersysteem.

Valkuil: Verdwijning van de waarde door ruimtelijke ingrepen in de bodem en/of het grondwater. Ingrepen en herstel kunnen tot hoge kosten leiden.

3. Referentiekader

Monumentenwet, nationale implementatie van het internationale Verdrag van Malta, waarin is afgesproken dat aardkundige waarde moeten worden beschermd en meegenomen in ruimtelijke planning. Enkele provincies hebben aardkundig waardevolle gebieden in hun streekplan opgenomen.

4. Indicatoren

Diverse provincies hebben aardkundige waardenkaarten ontwikkeld (o.a. [Noord-Brabant](#)).

5. Actoren

Provincie, kan aardkundig waardevolle gebieden in streekplan hebben opgenomen. Burgers, recreanten en toeristen, kunnen genieten van het vaak, voor de omgeving, karakteristieke gebied of landschap. Waterschappen, natuur- en landschap beherende organisaties, boeren, bodemkundigen, ecologen, cultuurhistorici, landschapsarchitecten, stedenbouwkundigen.

6. Voorbeeld ambities

Aardkundige waarden integreren in ruimtelijke ontwikkeling en de belangrijkste aardkundige waarden, i.i.g. die van (inter)nationaal belang, behouden (Zuid-Holland, 2005).

Een aardkundig monument benoemen en de burger voorzien van informatie daarover door plaatsing informatiepaneel en uitgave informatiemateriaal.

7. Aanpak en instrumenten

Bij planning, ontwerp en inrichting rekening houden met de aardkundige waarden van een gebied en het beschermen en goed beheren van de aardkundig waardevolle gebieden. Onderdeel van de onderlaag van de Nota Ruimte.

Door het voormalige ministerie van LNV is gewerkt aan een kennisdocument Landijs (LNV, 2006), dit is een uitwerking van het landschapsbeleid aardkundige waarden. Geoheritage NL heeft in samenwerking met het Inter-universitair Centrum voor Geoecologisch onderzoek Aardkundige Mastercourses ontwikkeld (voor meer informatie zie www.geoheritage.nl).

Er is een digitale [geomorfologische kaart](#) van Nederland en de nationale landschappen (algemeen) zijn ook via een [website](#) ontsloten.

8. Relatie met andere thema's

Ondervindt invloed van:

Afdekking: Afdekking gaat gepaard met grondwerkzaamheden die aardkundige waarden aantasten.

Verdichting: Verdichting gaat gepaard met egalisatiewerkzaamheden die aardkundige waarden kunnen aantasten.

Bodemdaling: Aardkundige waarden kunnen verdwijnen als gevolg van bodemdaling.

Ondergronds ruimtegebruik: Aanwezigheid van aardkundige waarden kan een reden zijn om niet ondergronds te bouwen. Ondervindt invloed van: afdekking, verdichting, bodemdaling, ondergronds ruimtegebruik.

9. Informatie

[Geoheritage](#)

Er is door [Landschapsbeheer](#) Nederland in 2004 een Handboek Aardkundig Landschapsbeheer uitgegeven.

Voor meer achtergrondinformatie over aardkundige waarden, ook per provincie is [bodemrichtlijn](#) een goed startpunt.

[Aardkundige monumenten](#) in Nederland.

Een digitale [geomorfologische kaart](#) van Nederland.

10. Wat moet ik en wat mag ik niet als gemeenteambtenaar doen?

Voor dit thema is géén aparte wetgeving opgenomen. Echter in de *Wet op de Archeologische Monumentenzorg* is het *Verdrag van Malta* geïmplementeerd, waarin is afgesproken dat aardkundige waarden een volwaardige plaats krijgen in de ruimtelijke planvorming. Vandaar dat voor dit thema moet worden gekeken naar de wet- en regelgeving onder het thema Archeologie en Cultuurhistorie.